

Олена Кашицина

ЗМУШЕНІ ВОЮВАТИ

“Ми чи не щодень пам’ятаємо про цих людей, які поклали своє життя на олтар служіння своїй Вітчизні. Ми знаємо, що поряд з нами працюють і навчають нас ті люди, хто пройшов горнило афганської війни. Це наш загальний обов’язок – знати і шанувати їх”, – такими словами старшого викладача кафедри журналістики ПНПУ імені В. Г. Короленка Г. О. Кудряшова розпочалася презентація медіа-проєку “Змушені воювати”.

Символічно, що цей проєкт презентувався 6 грудня 2011 р. – у День Збройних Сил України.

Велика зала педагогічного університету була заповнена глядачами – студентами полтавських вишів, військовослужбовцями строкової служби, ветеранами Великої Вітчизняної війни та учасниками бойових дій на території інших держав. Серед глядачів ректор ПНПУ імені В. Г. Короленка, доктор філологічних наук, професор М. І. Степаненко, лідер громадського об’єднання “Наш Дім-Полтава” О. М. Залужний, голова Спілки ветеранів Афганістану Полтавської області В. О. Корчуков.

Лунає вступне слово ведучого, який запрошує на сцену автора сценарію та режисе-

ра фільму “Змушені воювати” заступника начальника “ІОЦ” ПНПУ імені В. Г. Короленка, учасника бойових дій в Афганістані, лауреата премії Панаса Мирного в номінації журналістика та публіцистика О. П. Горшечнікова.

Він поздоровив присутніх із 20-ю річницею Збройних Сил України, а в першу чергу військових, і наголосив, що на цій презентації буде багато сюрпризів.

О. П. Горшечніков запросив на сцену студентку психолого-педагогічного факультету, переможницю багатьох творчих конкурсів Л. Супрунову, яка подарувала гостям свята музичне вітання.

Далі відбувся перегляд 50-хвилинного фільму, як прийнято говорити, воєнної тематики. Перша його частина – “Ми – інтернаціоналісти” – переносить глядачів у ХХ ст., наповнене жахли-

вими подіями Першої та Другої світових воєн, трагічні наслідки яких, проте, не стали наукою для людства. Закінчення Другої світової війни ознаменувалося зіткненням двох супердержав – США та СРСР. Почалася “холодна війна”, яка вийшла на території інших країн у формі збройних локальних конфліктів. Влада СРСР проводила свою політику під гаслом

“Ми – інтернаціоналісти”. Ешелонами йшла будівельна техніка, продовольчі товари... До своїх “братів” із дружніми намірами допомоги в “будівництві соціалізму” їхали будівельники, вчителі, інженери... Але туди йшла й поставка зброї, військової техніки. Для навчання урядових військ цих країн та обслуговування зброї їхали радянські військовослужбовці. Атмосфера в багатьох “екзотичних” країнах була дуже нестабільна й іноді переростала в збройні конфлікти між різними угрупованнями. Захищаючись, радянські спеціалісти та військовослужбовці змушені були стріляти... У першій частині фільму наведений перелік країн і вказано роки, офіційно визнані Указом Президента України 2004 р. як такі, коли громадяни брали участь у бойових діях на території інших держав. 82 військовослужбовці не повернулося з Афганістану на Полтавщину. Уперше глядачі почули їхні імена та побачили з екрану, що хлопцям було не більше двадцяти років, коли, “не щадя своєї життя”, виконували присягу. Текст присяги, що її виголошували вісімнадцятирічні юнаки, насправді вражає сучасну молодь.

Друга частина фільму – “Слідами новітньої історії” – базується на реаліях наших днів. На жаль, радянська влада поступово гасло “Ми – інтернаціоналісти” перетворила на “Ми вас туди не посилали”, намагаючись замовчувати участь радянських громадян

ка: “Хто мені розкаже правду про ту війну?” Студент історичного факультету самотужки намагається розібратися в історії десятилітньої афганської війни. Зіткнувшись із браком матеріалу, звернувся до ветеранів, й вони не відмовили молодечому дошукуванню істини. Лунають розповіді ветеранів – правдиві, динамічно-вибудовані за періодами, поступово розкриваючи будні цієї відвертої трагедії.

Дуже несподівано та незвично звучать інтерв’ю завідувача кафедри англійської філології ПНПУ кандидата філологічних наук, доцента Н. І. Криницької, яка 2010 р. відвідала США, та представника Корпусу Миру США в Україні Лі Балларда про ставлення американців до тих подій.

Завершується фільм пісню відомого полтавського барда В. У. Раковського “Реквієм”. Але із закінченням фільму не закінчується захід. Ведучий запрошує на сцену всіх учасників проекту. Серед них батько героя СРСР, випускника школи № 25 м. Полтави В. Ф. Гончаренка, котрий брав участь у проекті, – Ф. Ф. Гончаренко. Також на сцені люди різного віку й соціального стану, але їх об’єднує любов до Батьківщини, до рідної полтавської землі. Виступи лідера громадської організації “Наш Дім – Полтава” О. М. Залужного, ректора ПНПУ М. І. Степаненка підводять підсумки: фільм “Змушені воювати” надзвичайно потрібний школярам і студентам.

А тим часом продовжуються сюрпризи. Автори проекту В. А. Корчуков, В. Д. Шкарін, О. П. Горшечников вручають диски з фільмом учасникам проекту. На обкладинці диску логотип ПНПУ імені В. Г. Короленка, на базі якого створювався цей фільм; логотип історичного факультету вишу, декан якого доктор філософських наук, професор П. А. Кравченко був науковим консультантом, а студент К. Донченко – активним учасником

у бойових діях на території інших держав. Тому і в історії цих подій досі багато “білих плям” та різних міфів. З екрану ветерани війни в Афганістані – полтавці відповідають на запитання студента ПНПУ К. Дончен-

процесу зйомки; газети “Зоря Полтавщини” – інформаційного спонсору проекту; громадського об’єднання “Наш Дім – Полтава”, за матеріальної підтримки якого був створений перший тираж фільмів.

Заключний музичний сюрприз від А. Супрунової – “Калинова моя Полтава”. Початок заходу з пісні “Дарую пісню на добро” та завершення піснею “Калинова моя Полтава” символічно закликають усіх любити свій рідний край та зберігати мир і спокій у державі та світі.

Талановитий журналіст Г. О. Кудряшов символічною клятвою: “Війні – ні, миру – так” ставить великий знак оклику по закінченню заходу. “Такі заходи вкрай необхідні і ветеранам, і молоді. Для ветеранів це можливість висловитися, передати свій досвід. Молодь отримує живий приклад історії, як люди, що пройшли надлюдські випробування, зберегли собори у своїх душах, як закликав український письменник О. Гончар”, – каже О. П. Горшечніков.

Засоби масової інформації м. Полтави привернули значну увагу громадськості до проведеного заходу. У новинах телекомпанії “Місто”, “ІРТ”, у восьмихвилинному сюжеті програми “Ранок” ТРК “Атава” глядачі могли переглянути сюжети з презентації. Стаття студентки 5 курсу факультету філології та журналістики ПНПУ Поліни Соколової в газеті “Перша Полтавська” відзначала: “У динамічній формі авторам фільму вдалось показати трагізм та тяжкість випробувань, які лягли на плечі 20-річних юнаків. Це кадри без крові та страждань, але живі та красномовні”. Стаття в газеті “Зоря Полтавщини” відомої полтавської журналістки Лідії Віцені акцентувала: “Після двадцяти років життя в незалежній Україні навіть тим, хто виріс у ті часи, побачене здавалось театром абсурду. Тож це дуже мудрий творчий прийом авторського колективу, до того ж враження від щойно побаченого підсумував ще й довгий перелік екзотичних країн, де в різні роки змушені були воювати наші солдати...”. В Інтернет-виданні “Коло” зауважувалося: “Автори фільму планують, щоб їх відеоробота потрапила до шкіл, де її будуть використовувати студенти, які проходять практику”...

“Захід завершується, але продовжується наш проект. Ми запрошуємо до співпраці всіх небайдужих до історії рідного краю, всіх тих, хто цінує та береже мирне життя країни,

*Учасники дійства: 1 ряд знизу (зліва направо):
В. В. Пасмурицев, В. Д. Шкарін, О. П. Горшечніков, Ф. Ф. Гончаренко,
М. І. Притула, В. С. Коваль;
2 ряд: В. У. Раковський, М. І. Пугач, Ю. В. Махонін, Лі Баллард;
3 ряд: Г. О. Кудряшов, К. А. Донченко, М. В. Іващенко, Н. І. Криницька,
М. І. Степаненко, В. А. Корчуков, О. М. Залужний*

вболіває за майбутнє дітей та онуків”, – каже О. П. Горшечніков.

29 грудня 2011 року Вчена рада ПНПУ імені В. Г. Короленка підтримала клопотання Вченої ради історичного факультету про рекомендацію відеоматеріалів “Змушені воювати” до вивчення теми війни в Афганістані 1979–1989 рр. у школах області на тематичних уроках історії та під час проведення виховних заходів, уроків мужності, військово-патріотичного виховання школярів та студентства Полтавщини. І, безумовно, високо схвалила працю тих, хто підготував відеоматеріал, а це: Кравченко П. А. – доктор філософських наук, професор – науковий консультант проекту; Корчуков В. О. – половник запасу, учасник бойових дій, голова Полтавської спіли ветеранів Афганістану – автор ідеї; Шкарін В. Д. – полковник запасу, учасник бойових дій, лауреат премії імені С. А. Ковпака – директор проекту; Горшечніков О. П. – капітан запасу, учасник бойових дій, лауреат премії імені Панаса Мирного – автор сценарію та режисер.